

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ "ХРИСТО СМИРНЕНСКИ"

гр. Червен бряг, ул. „Отец Паисий“ № 37-39; тел.: 06 59 /9 20-29

e-mail: ou_smirnenski2@abv.bg

УТВЪРЖДАВАМ: СВЕТОЗАР МИЛЧЕВ

Директор на ОУ „Христо Смирненски“

гр. Червен бряг

УЧИЛИЩНА ПРОГРАМА

за превенция на ранното напускане
на образователната система

Основно училище "Христо Смирненски"

град Червен бряг

учебна 2017/2018 година

Приети на заседание на Педагогическия съвет, протокол № 12 от 04 септември 2017 г.

Съгласуван от Обществения съвет с протокол № 3 от 04 септември 2017 г.

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Сериозен проблем за образователната ни система са броят на отсъствията на учениците, некоректното им отразяване в училищната документация и бавният темп на намаляване на преждевременно напусналите училище ученици от задължителната училищна възраст.

Създаването на условия за редовното присъствие в училище и активната работа по време на учебния час са важни за бъдещето на всеки ученик. Те са гаранция за неговия успех, залог за добра квалификация и по-големи възможности за реализация, условие за повишаване качеството на образованието. Важна роля в това отношение има училището, което трябва да подхожда комплексно и същевременно индивидуално за всеки конкретен случай на ученик, застрашен от отпадане или вече напуснал училище.

Предприемането на адекватни и ефективни мерки от педагогическите екипи за намаляване броя на отсъствията и броя на преждевременно напусналите училище ученици следва да се основават на задълбочен анализ на причините, пораждащи тези явления, на оценка на ефикасността на съществуващите мерки и училищната политика.

Предлаганата програма е основана на разбирането, че главна ценност в образователната система е детето (ученикът).

На основата на идентифицираните проблеми в програмата са представени конкретни мерки за реализиране на определените дейности.

Задачите на програмата са:

1. Да очертае дейности по формулираните мерки.
2. Да представи план за действие.

I. МЕРКИ

1. Мерки за недопускане на фиктивно записване на ученици от всички форми на обучение

Отговорници: директор, кл. ръководители

2. Проучване и анализиране на основните причини за отсъствията на учениците и риска от преждевременно напускане на училище.

Отговорници: кл. ръководители, пед. съветник,
психолог

3. Механизъм за идентификация на учениците в риск от отпадане

Отговорници: кл. ръководители; гл. учители
пед. съветник, психолог

4. Разработване и прилагане на мерки за намаляване на отсъствията на учениците.

Отговорници: кл. ръководители, учители
пед. съветник, психолог

5. Мерки за подкрепа на учениците в риск от напускане чрез различни форми на ученическо самоуправление.

Отговорници: ученически съвет

6. Мерки за подкрепа на учениците в риск с участието на родителските общности.

Отговорници: кл. ръководители и родители

7. Мерки за подкрепа на учениците в риск от страна на представители на местната власт, гражданския сектор и работодателските организации.

Отговорници: кл. ръководители, УКПППУ
пед. съветник, психолог

8. Разработване на механизъм за контрол на редовното и точното отразяване/нанасяне на отсъствията на учениците в училищната документация.

Отговорници: директор, кл. ръководители

9. Механизъм за реинтеграция на отпадналите от училището ученици.

Отговорници: кл. ръководители, учители
пед. съветник, психолог

ДЕЙНОСТИ

Дейност 1. Мерки за недопускане на фиктивно записване на ученици от всички форми на обучение:

1. Своевременно информиране за статута на ученици чрез поддържане на връзка с обществени институции
2. Осъществяване на постоянна връзка с кметовете на малките населени места
3. При необходимост осъществяване на посещения от страна на педагогическия персонал по домовете на деца в риск
4. Своевременно попълване на регистъра в информационната система „Админ-RS“ – отразяване процесите на записване, преместване, преминаване в друга форма на обучение и напускане на образователната система
5. Ежемесечно актуализиране на базата данни за броя на учениците и представяне в РУО - Плевен.

Дейност 2. Проучване и анализиране на основните причини за отсъствията на учениците и риска от преждевременно напускане на училище.

Начален етап:

1. Идентифициране на деца в риск от отпадане (класен ръководител, психолог)
2. Ролята на класния ръководител (индивидуална работа с децата в риск)
3. Осигуряване на възможности за индивидуална изява на децата
4. Интеркултурно обучение (родители + учители)
5. Осигуряване на безплатен транспорт на учениците, пътуващи от населени места със закрити училища.

Прогимназиален етап:

1. Идентифициране на деца в риск от отпадане (класен ръководител, педагогически съветник)
2. Ролята на класния ръководител (индивидуална работа с децата в риск)
3. Гражданско образование с приоритет на здравно образование и професионално ориентиране
4. Ученическо самоуправление
5. Индивидуална работа с деца в риск (часовете за консултации)
6. Въвеждане на целодневно обучение
7. Осигуряване на безплатни помагала
8. Осигуряване на безплатен транспорт на учениците, пътуващи от населени места със закрити училища.

Дейност 3. Механизъм за идентификация на учениците в риск от отпадане

1. Класните ръководители в началото на учебната година, след проучване, изготвят *индивидуална оценка* за всеки ученик в риск. Резултатите от оценката на ситуацията на учениците под формата на доклад се предават на директора.

Срок: (30 октомври)

Отговорници: кл. ръководител

2. Създаване на регистър за децата в риск в училището (информацията в този регистър може да се получи от друго училище, когато детето се премества, по служебен път).

Срок: постоянен

Отговорници: кл. ръководител, пед. съветник

3. Формиране на екипи според идентифицираните потребности на децата в риск да отпаднат от училище. (В екипа може да се включат представители на класните ръководители и други учители, на УКПППУ, на родителите, на учениците.)

3.1. за деца в риск да отпаднат от училище поради трудности в ученето

Отговорници: кл. ръководители,
учители, родители, ученици

3.2. за деца в риск да отпаднат от училище поради поведенчески проблеми

Отговорници: кл. ръководители, пед. съветник,
психолог, УКПППУ

3.3. за деца в риск да отпаднат от училище поради социално-икономически проблеми.

Отговорници: кл. ръководители, пед. съветник,
психолог, родители

4. Идентифициране на причините/фактори, които оказват силно влияние върху отпадането от училище.

4.1. Социално-икономически причини

4.1.1. Лошото качество на живота на определени социални слоеве поставя сериозни препятствия пред образованието на децата и младежите от тези групи.

4.1.2. Ниските доходи не позволяват на много семейства да покрият разходите на своите деца за образование (за учебници, тетрадки, дрехи, храна) и се посочват от родителите като главна причина за отпадане.

4.1.3. Бедността на семейството е съществена причина за отпадането от училище.

4.1.4. От друга страна, детето, което не посещава училище, е ценно и като трудов ресурс и често подпомага формирането на семейния бюджет или участва в домакинската работа. Основната им заетост е свързана със:

- събирането на вторични суровини или работа в строителството;
- деца, които помагат на своето семейство чрез грижа за някои от своите братя, сестри, по-възрастен човек или в домашното стопанство.

4.2. Образователните причини за отпадане от училище

4.2.1. Затрудненията при усвояване на учебния материал

4.2.2. Слаб интерес към учебния процес и произтичащото от него нежелание да се посещава училище

4.2.3. Наличие на конфликтни отношения със съученици.

4.3. Етнокултурната среда на детето оказва съществено влияние

4.3.1. Ранното встъпване в брак

4.3.2. Лош жизнен стандарт и битови условия, безработица и др.

4.3.3. Влиянието на семейството (отглеждане на деца в непълни семейства ниско образователно равнище на родителите, безотговорно родителство и др.).

Познаването на тези специфични гледни точки, които често извеждат проблема отвъд собствената отговорност за неговото причиняване и съществуване, е важна предпоставка за ефективната превенция и ограничаване на отпадането от училище.

Родителите акцентират върху трудната икономическа ситуация на семейството, бедността и невъзможността да се посрещнат разходите, свързани с образованието на детето.

Дейност 4. Разработване и прилагане на мерки за намаляване на отсъствията на учениците.

4.1. Преосмисляне и планиране на работата с родителите

- Алтернативи на традиционната родителска среща
- Възможност да признаем собствените си грешки и желанието за промяна

- Умението да кажем, че имаме нужда от тяхната помощ
- Родителите – партньори и хора с идеи
- Разпределението на отговорности и ангажименти

4.2. Превръщането на училището в място, в което всяко дете има място за изява

- Включване на учениците във факултативни учебни часове
- Създаване на клубни форми на работа по интереси; кръжоци (според желанията на децата), реализирани съвместно от учители и родители на доброволен принцип
- Организиране на различни конкурси и училищни инициативи
- Участие в проекти и национални програми, финансиращи извънкласни и извънучилищни дейности
- Участие в общински и областни състезания и олимпиади
- Подобряване на системата за провеждане на консултации
- Гарантирането на личната свобода и достойнството на децата
- Възможност за участие в училищния живот като партньори
- Възможност за чести срещи с представители на различни институции, външни на училището.

4.3. Превенция на отсъствията от училище и ранното напускане на системата

- Индивидуална работа от страна на учители, класни ръководители, педагогически съветник, психолог със застрашените от отпадане ученици
- Засилване обучението по гражданско и здравно образование чрез беседи, срещи и интерактивни дейности
- Активизиране на ученическото самоуправление чрез включване на повече ученици в проекти на училището
- Осигуряване на ресурсно подпомагане на учениците със СОП
- Активна работа на УКПППУ с проблемните деца с цел приобщаване към училищния живот
- Стриктно отбелязване на отсъстващите ученици и системни текущи проверки от страна на ръководството на училището
- Своевременно информиране на родителите за отсъствията и успеха на учениците
- Съвместни дейности с училищното настоятелство за преодоляване на проблема с отпадане на ученици от училище
- Съвместна работа с МКБППМН, ДСП, отдел „Закрила на детето“, ДПС при РУ – Червен бряг
- Популяризиране на добрите постижения на учениците на училищни празници и извънкласни мероприятия
- Организиране на извънучилищни дейности и извънкласни клубове по интереси

Дейност 5. Мерки за подкрепа на учениците в риск от напускане чрез различни форми на ученическо самоуправление.

В ОУ “Христо Смирненски” – Червен бряг функционира ученически съвет, който се основава на принципа на самоуправлението.

Самоуправлението в училище:

- както в защита на правата и личността на ученика, така и за спазване на неговите задължения
- с цел осъществяване на връзка между ученическия съвет и обществеността
- за равноправно участие на ученици, родители и учители при решаването на проблеми
- за спазването на етиката между ученици и учители

- се основава на прозрачност в работата на ученическия съвет.

Обект на дейността на ученическия съвет са:

- учебно-възпитателният процес
- организиране и активизиране на живота на учениците в училище
- познаване и спазване на правата и задълженията на учениците
- опазване на училищното имущество.

Основни задачи са:

- С цялостната учебно-възпитателна работа да се съдейства за придобиване на интелектуални умения, социална култура и гражданска ангажираност, необходими за пълноценен живот на учениците в постоянно променящите се обществени отношения.

- Да се създадат предпоставки за личностна мотивация и ангажираност на учениците за съзнателно и активно участие в учебно-възпитателния процес, в училищните и извънучилищните дейности и мероприятия.

- Да се работи целенасочено за формиране у учениците на гражданско съзнание и социално поведение.

- Да се създадат подходящи условия и предпоставки за прилагане и развитие на различни форми на ученическо самоуправление и самоконтрол чрез училищния ученически съвет, ученическите съвети по класове и формираните във връзка с изпълнение на конкретни дейности комисии.

Мерки

Участие на учениците в риск от напускане в следните дейности:

- Събиране и сглобяване на материали за Коледа, Св. Валентин и Осми март
- Оформяне на кът във фойето на училището и изготвяне на коледна украса на училището
- Изработване на мартенички
- Изготвяне на забавни материали и игри за децата
- Участие в мероприятията на ученическия съвет, клубове, училищна библиотека

Дейност 6. Мерки за подкрепа на учениците в риск с участието на родителските общности.

- Работа с деца/ученици и семействата им преди възникване на проблеми и рискове
- Индивидуална работа с всяко дете в риск да отпадне от училище
- Повишаване чувствителността на родителите към нуждите на децата и развитие на умения за тяхното посрещане
- Конкретизиране на правилника на училището в частта му за налагане на наказания на учениците (брой отсъствия – вид наказание)
- Запознаване на родителите с правилника на училището и възможностите, които то дава за обучение и възпитание на децата
- Съгласуване на дейностите с ОЗД, МКБППМН, ДПС
- Сключване на споразумение с ЦОП – Червен бряг за съдействие и за предоставяне на услуги на детето и/или родителите
- Материално подпомагане на нуждаещи се семейства: безплатно осигуряване на дрехи и учебници и/или учебни помагала и пособия
- Осигуряване на индивидуални часове за консултация за подпомагане на изоставашите деца
- Санкциониращи мерки – спиране на социалните помощи, ако детето не посещава редовно училище
- Специализирана педагогическа подкрепа за изоставашите и застрашени от отпадане

- Използване на целодневна форма на обучение
- Осигуряване на средства за приобщаване на изоставащите и застрашени от отпадане към извънкласните форми на училищен живот
- Развитие на разбирането на детето за постигане на по-голяма отговорност за собственото му поведение
- Подкрепа на децата/учениците да направят информиран избор за своите постъпки и отношение към света
- Развитие на умения за взаимопомощ и приемане на различията

Дейност 7. Мерки за подкрепа на учениците в риск от страна на представители на местната власт, гражданския сектор и работодателските организации.

- На ниво училище се извършва индивидуална работа както с детето в риск, така и с другите членовете на семейството.
- Ако, независимо от предприетите от училището мерки, детето продължава да бъде в риск от отпадане, се изготвя *писмен доклад/уведомително писмо до ОЗД* за извършената работа с детето и неговото семейство.
- ОЗД предприема необходимите мерки за закрила след проучване и изготвяне на план за действие.
- Насочване на деца в риск – с решение на педагогическия съвет.
- В ЦОП – Червен бряг се изготвя план за предоставяне на услуги на детето и/или родителите
- Санкциониране на родителите по ЗПУО.

Дейност 8. Механизъм за контрол на редовното и точното отразяване/нанасяне на отсъствията на учениците в училищната документация.

Цел: Настоящият механизъм е разработен с цел превенция на отсъствията на учениците.

Задача: Осъществяване на контрол за редовното и точното нанасяне/отразяване на отсъствията на учениците в училищната документация.

Отговорници: класен ръководител, учител, заместник-директор, директор

Дейности, разпределени, както следва:

1. Учител.

- В началото на учебния час отразява в дневника на класа номерата на закъснелите и отсъстващите ученици.
- Ефективно провеждане на консултации по учебни предмети и допълнителни занимания с деца и ученици.
- Своевременно информира класните ръководители за наличие на ученици с допуснати голям брой извинени и неизвинени отсъствия по съответния учебен предмет.

2. Класен ръководител.

- Нанася стриктно броя извинени и неизвинени отсъствия на учениците в дневника на класа и в ученическата книжка.
- При установяване на голям брой неизвинени отсъствия своевременно информира родителите за отсъствията и успеха на учениците.
- Ежемесечно отразява общия брой извинени и неизвинени отсъствия на учениците в книга за контрол.
- Ежемесечно писмено подава справка за ученици, допуснали над 5 неизвинени отсъствия до директора.

- Изготвя докладна записка до директора на училището относно ученици, предложени за налагане на наказание съгласно ЗПУО.

3. Заместник-директор, директор.

- Разглежда подадените докладни записки относно ученици, предложени за наказание, и ги резолира до председателя на УКПППУ.
- Извършва системни проверки на дневници, бележници и следи за редовното нанасяне на отсъствията на учениците в дневника на класа и в ученическата книжка.
- Извършва периодични проверки по време на учебен час относно съответствие между броя на отсъстващите ученици и броя на нанесените отсъствия в дневника на класа.
- Въз основа на подадените справки от класните ръководители за ученици, допуснали над 5 неизвинени отсъствия за текущия месец, уведомява писмено Дирекцията за социално подпомагане.
- Свиква заседание на УКПППУ с цел изслушване на ученици, предложени за налагане на наказание.
- Писмено уведомява ДСП за предстоящи наказания на ученици.
- Извършва ежемесечен контрол върху изпълнението на задълженията на педагогическите екипи за непрекъснат контакт и информиране на родителите за развитието на детето/ученика и отсъствията му.

Дейност 9. Механизъм за реинтеграция на отпадналите от училището ученици

- Идентифициране на отпаднали ученици
- Мотивиране на отпадналите за продължаване на образованието чрез информационни кампании
- Работа с отпадналите и техните семейства
- Преодоляване на социалните пречки пред реинтеграцията на отпадналите ученици: закупуване на учебни пособия, материали и др.
- Дейности за наваксване на пропуснатия учебен материал, вкл. допълнителни занимания, допълнителни часове и др.
- Допълнителни занимания с децата и учениците, за които българският език не е майчин език
- Създаване на адаптивна приемна среда в училище: създаване на индивидуални учебни програми за наваксване на пропуснати знания и умения
- Допълнително обучение на учители и директори за работа с отпаднали ученици
- Въвеждане/реализиране на дейности за интеркултурно образование
- Реинтеграция на отпаднали ученици в училище и прилагане на механизми за превенция на повторно отпадане, вкл. чрез привличане на помощници на учителя
- Организиране на кампании за повишаване на осведомеността на родители относно ползите от това детето да посещава училище
- Организиране на срещи с родители и деца с цел разясняване необходимостта от завършена степен на образование
- Идентифициране на деца с изяви дарби, които да бъдат мотивирани да развият своята дарба чрез допълнителни занимания
- Стимулиране чрез материална подкрепа на талантливите деца, чрез предоставяне на материали и пособия, необходими за развитие на дарбата на деца от социално слаби семейства.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

№ ПО РЕД	ДЕЙНОСТИ	ОТГОВОРНИК	СРОК
1.	Разработване и прилагане на мерки за намаляване на отсъствията на учениците	кл. ръководители, пед. съветник, психолог, учители, родители	Постоянен
2.	Разработване на мерки за подкрепа на учениците в риск от страна на представителите на местната власт, гражданския сектор и работодателската организация	пед. съветник, психолог, УКППУ	Постоянен
3.	Идентифициране на деца в риск от отпадане	класен ръководител пед. съветник, психолог	Постоянен
4.	Индивидуална работа от страна на учители и класни ръководители със застрашени от отпадане ученици (в часовете за консултации)	учители, класни ръководители	Постоянен
5.	Провеждане на разговори и индивидуални консултации с ученици на педагогическия съветник и класния ръководител	педагогически съветник психолог класни ръководители	Постоянен
6.	Екипна работа на учители и учители ЦДО	учители	Постоянен
7.	Осигуряване на ресурсно подпомагане на учениците със СОП	ресурсен учител	Постоянен
8.	Стриктно отбелязване на отсъстващите ученици и системни текущи проверки от страна на ръководството на училището	учители, директор	Постоянен (ежемесечно)
9.	Осигуряване на учебници и учебни помагала за: - начален етап, допълнителни учебни пособия - прогимназиален етап, безплатни помагала	директор	Постоянен
10.	Осигуряване на безплатен транспорт за учениците	директор	Постоянен
11.	Срещи и празници на ученици. Организиране участието на учениците в извънучилищни дейности и извънкласни клубове по интереси	учители	Постоянен
12.	Своевременно информирание на родителите за отсъствията и успеха на учениците чрез ученическите книжки и функционирането на електронен дневник	класни ръководители	Постоянен
13.	Засилване обучението по гражданско и здравно образование чрез беседи, срещи и интерактивни дейности	класни ръководители	Ежемесечно
14.	Своевременно уведомяване ДСП, отдел „Закрила на детето“ за ученици, допуснали повече от 5 неизвинени отсъствия	класни ръководители, директор	Ежемесечно

15.	Регулярно провеждане на родителски срещи	директор, класни ръководители	По график
16.	Популяризиране на добрите постижения на учениците на училищни празници и извънкласни мероприятия	директор	По график
17.	Активизиране на ученическото самоуправление чрез включване на повече ученици в проекти на училището	комисия по разработване и реализиране на проекти	Постоянен
18.	Активна работа на УКПППУ с проблемните деца с цел приобщаване към училищния живот съвместно с МКБППМН , ДСП, отдела „Закрила на детето“, ДПС при РУ на МВР	УКПППУ, класни ръководители	Постоянен

Настоящата програма е приета на заседание на Педагогическия съвет, протокол № 12 от 04 септември 2017 г.и е утвърдена от директора със заповед № РД – 16 – 220 / 05.09.2017 г.